

ROMÂNIA

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII ȘI INOVĂRII

Str. Gen. Berthelot 28-30, București - 70738, Tel.& Fax. (+40 1) 310.4214/3145420

Arte vizuale
(Arte plastice și Arhitectură)

Programa
pentru
examenul de definitivare în învățământ
și obținerea gradului didactic II

Tematica orientativă
pentru
obținerea gradului didactic I

Aprobată prin Ordinul

Ministrului Educației, Cercetării și Inovării

nr.   /

2009

P R O G R A M E

pentru examenele de definitivare în învățământ,

gradul didactic II și gradul didactic I

disciplina Educație plastică

(generală și specializată)

Arhitectură

**Pentru absolvenți ai învățământului superior cu specializări în domeniile
Artelor Plastice, Decorative, Design, Arhitectură**

Programele pentru formarea continuă de specialitate a cadrelor didactice, urmăresc dezvoltarea unor noi competențe profesionale prin actualizarea și aprofundarea unor concepte și orientări actuale cu privire la educația artistico- plastică înțeleasă ca activitate creativă specifică și interdisciplinară de formare a tinerei generații. La examenul pentru definitivare se are în vedere, atât însușirea temeinică și completă a conținutului teoretic pe care îl presupune limbajul vizual, cât și conștientizarea funcțiilor lui teoretice și de abordare artistică. Totodată, se precizează necesitatea perceperii creatoare a noțiunilor noi din domeniul științelor educației și metodologiei actuale ca premise ale optimizării calității dobândite anterior și obținerii unei calificări superioare.

Programa pentru definitivare, gradul didactic II și tematica lucrărilor didactico-științifice, pentru obținerea gradului didactic I are ca scop îndrumarea și stimularea cercetării psihopedagogice și didactice a educatorilor de artă, preocupării lor pentru studierea cu toți elevii a problemelor teoretice și practice, specifice, prin aplicații experimentale, precum și pentru valorificarea participării autorizate a acestora la dezvoltarea, modernizarea și perfecționarea actelor de învățare și exprimare prin limbajul artelor vizuale.

Caracterul integrator și multicultural al acțiunilor reprezentative pentru disciplinele artelor vizuale este dezvoltat în cadrul mai larg al demersului didactic. Învățarea în artă fiind teoretică și practică (și doar în acest sens, operațională), punerea în aplicare a acestui conținut implică din partea profesorilor motivații de inovare și descoperire a unor strategii, modalități tehnice, mijloace și forme active pentru stimularea creativității vizuale a elevilor. Acesta este obiectivul fundamental al îmbogățirii informației de specialitate, psihopedagogice, metodologice și al evaluării muncii fiecărui cadru didactic, a componentelor preconizate de reforma curriculară în curs de desfășurare în învățământul românesc de toate gradele.

COMPETENȚE TRANSVERSALE

- Conturarea unui profil intelectual și profesional prin consultarea constantă a materialelor bibliografice (de specialitate și din specialități înrudite). Folosirea tehnicilor moderne de informare și a metodelor specifice pentru asimilarea cunoștințelor necesare procesului didactic specific educației plastice.
- Competența de a comunica (sinergic) cu scopul cooperării creative și al respectării diverselor opinii, al asimilării propunerilor alternative și/sau, eventual, al includerii lor în proiecte personale.
- Competența de autoevaluare și introducerea feed-back-ului în proiecția personală a carierei.
- Competența de a sesiza, la nivelul actului creativ, necesitatea alternării educației moral civice cu educația plastică, cerință de bază a educației globale a tânărului în noua conjunctură, a mondializării.

COMPETENȚE PROFESIONALE

COMPETENȚE GENERALE ÎN DOMENIUL ARTELOR VIZUALE

- Competența de a desfășura o activitate continuă având la bază o opțiune conștientă, privind valoarea acțiunii.
- Competența unei viziuni globale asupra finalității acțiunii ca o consecință a pregătirii manageriale (elaborarea obiectivelor, anticiparea finalităților, existența alternativelor).
- Competența de a distinge între numeroase solicitări o activitate cu un conținut complex și cu o finalitate pozitivă pentru educația artistică a tânărului.
- Competența legată de afirmarea propriei personalități, din dorința de evoluție intelectuală și profesională continuă, indiferent de situațiile pasagere sau conjuncturale.

COMPETENȚE SPECIFICE

(DEFINITIVAT)

- Cunoașterea temeinică a conținuturilor științifice și didactice ale disciplinei.
- Capacitatea de a construi/alcătui demersuri didactice interactive cu integrarea conținuturilor metodice.
- Capacitatea de adecvare a demersului didactic la colectivul clasei/elevului și/sau la specificul disciplinei.
- Capacitatea de a actualiza prin lecturi, activități în atelier, demonstrații, expuneri, cerințele reformei curriculare; comunicarea eficientă cu partenerii în activitatea educațională.
- Capacitatea de a ține o evidență clară a activităților și documentelor; structurarea lor în funcție de importanță; includerea celor valoroase în expoziții sau/și în comunicări de sinteză, schimburi de opinii, proiecte.

(GRADUL DIDACTIC II ȘI I)

- Selecția, aprofundarea și dezvoltarea conținuturilor științifice specifice disciplinei.
- Capacitatea de implicare profesională la îmbogățirea conținutului artistic aplicativ al instrumentelor de lucru (programe, manuale, materiale didactice).
- Capacitatea de a structura modalități originale de abordare a problemelor de limbaj vizual în cadrul activităților plastice școlare; evaluarea eficientă a diferitelor tipuri de demersuri educaționale.
- Capacitatea de modulare a demersurilor și creativității didactice; surprinderea aspectelor psihopedagogice și metodologice ale formării deprinderilor și stimulării aptitudinilor plastice ale elevilor.
- Capacitatea de proiectare și realizare a unor demersuri de dezvoltare curriculară și intercurriculară.
- Capacitatea de a practica un management expozițional eficient, în care factorul educațional interdisciplinar să fie primordial; preluarea treptată a sarcinilor manageriale de către elevi asemeni unui transfer de informație și atitudine spre tână generație.
- Capacitatea de a face „școală” în formula „maestru-ucenic” să fie demonstrată prin expoziții colective, cataloage, comunicări didactice .

N o t ă: Programă pentru specialitatea **educație plastică generală și specializată.**

Conținutul programei pentru **definitivat** este structurat astfel:

- a) elementele de limbaj ca mijloace de expresie, a compoziției cu două și cu trei dimensiuni și a tehnicilor de artă abordabile în învățământul general;
- b) istoria artei universale și românești; bibliografie;
- c) didactica educației plastice; bibliografie;
- d) pedagogie.

Conținutul programei pentru **gradul II** este următorul:

- a) elementele de limbaj ca mijloace de expresie, a compoziției cu două și cu trei dimensiuni și a tehnicilor de artă abordabile în învățământul general;
- b) estetica artelor vizuale; bibliografie;
- c) istoria artei universale și românești; bibliografie;
- d) didactica educației plastice; bibliografie;
- e) pedagogie.

Bibliografia temelor de specialitate, elementelor de limbaj și didactica domeniului pentru **definitivat și gradul II** este comună (cărțile marcate cu asterisc sunt obligatorii pentru definitivat).

Conținutul programei pentru specialitatea **arhitectură (definitivat și gradul II)** este următorul:

- a) istoria arhitecturii universale și românești; bibliografie;
- b) estetica și teoria arhitecturii; bibliografie;
- c) didactica specialității (proiectare, tehnici de reprezentare în arhitectură); bibliografie;
- d) pedagogie.

Tematica generală orientativă a lucrărilor didactico – științifice pentru obținerea gradului didactic I (educație plastică generală, specializată și arhitectură).

Educație plastică generală și specializată DEFINITIVAT

a) Elementele de limbaj ca mijloace de expresie, a compoziției cu două și cu trei dimensiuni și a tehnicilor de artă abordabile în învățământul general.

1. Potențele constructive și de expresie ale elementelor limbajului vizual.
2. Problema relațiilor dintre elementele de limbaj și mijloacele de expresie în compoziție.
3. Utilizarea semnelor și mijloacelor de expresie în construcția formelor picturale/grafice/ sculpturale/ decorative.
4. Gamele cromatice și armonia.
5. Relația culoare-linie-motiv (subiect) - mesaj în constituirea armonioasă și expresivă a întregului compozițional.
6. Contraste liniare și coloristice și funcțiile lor în condiționarea echilibrului spațiului plastic.
7. Pata de culoare și pata de valoare; tratarea plată și tratarea picturală a suprafeței.
8. Rolul liniilor drepte, curbe, frânte, concentrice, aplicate direct cu pensula pe suporturi uscate sau umede în realizarea unei compoziții statice sau dinamice, deschise sau închise.
9. Tipuri de linie și funcționalitatea lor în studiul și interpretarea expresivă a formelor și structurilor naturale.
10. Reprezentarea spațiului tridimensional, a volumului în plan, prin diferite mijloace de expresie liniară și cromatică.

11. Studiului dimensiunilor spațiale, prin intermediul efectelor termodinamice și de greutate ale culorilor.
12. Problematika reprezentării spațiului plastic prin modelare cromatică; culoare locală, ton local; contrast clar – obscur.
13. Divizarea unei forme tridimensionale și reasamblarea ei armonioasă și echilibrată într-o altă ordine în tehnica modelajului.
14. Formele tridimensionale în tehnica modelajului - expresivitatea plastică.
15. Modulul ca element sau semn și problema distribuției lui dinamice sau statice în spațiul compozițional.
16. Transformarea succesivă a unei figuri geometrice în semn figurativ și invers; exigențele organizării unor structuri compoziționale inedite, expresive și armonioase.
17. Elemente de perspectivă liniară și cromatică utilizate în diverse creații.
18. Reprezentarea diferitelor materialități și a spațiului tridimensional, prin intermediul diferitelor tipuri de hașurare.
19. Dinamica raportului lumină - umbră și distribuția armonioasă a tonurilor sau valorilor.
20. Unitate și echilibru în compoziția plastică.
21. Structuri compoziționale organizate pe baza raportului armonic al secțiunii de aur; problema centrului de interes.
22. Tipuri de compoziție în arta contemporană.
23. Expresii plastice și decorative rezultate prin asamblare, multiplicare, metamorfozare, geometrizare, eliminare, adăugare a elementelor compoziției.
24. Ritmul liniar, ritmul cromatic și importanța lor în configurarea deschisă sau închisă, dinamică sau statică a compoziției.
25. Simetrie și asimetrie în dinamica configurației compoziționale.
26. Analogii ale organizării, creșterii și dezvoltării ritmice a formelor naturale cu formele și structurile create de om.

PUNCTUL. Aportul diferitelor școli de artă post-academice în fundamentarea teoretică și practică a elementelor de limbaj artistico - plastic. Conceptul de punct ca element de limbaj vizual. Punctul în artele vizuale: pictură, grafică, sculptură, arte decorative, design. Mărimea sau întinderea și expresivitatea punctului în raport cu celelalte elemente ale compoziției; forme și înfățișări ale punctului; interpretări date punctului; deschidere, absență, finalitate, concentrare, întrerupere; relații ale punctului cu suprafață - suport; probleme ale relațiilor structurale cu funcții de configurare simetrică/asimetrică, dinamică/statică; punctul și echilibrul asimetric al spațiului plastic. Ponderea, direcția, izolarea, adâncimea spațială, focalizări, condensări, dispersări, nivele de omogenitate ale punctelor în compoziție; efecte de spațialitate, volumetrie, de textură, de factură redată cu ajutorul punctelor. Punctul ca modul, ca element ornamental sau ca element de sugerare a unei anumite materialități. Probleme de studiu și cercetare în domeniul folosirii punctului ca mijloc de expresie artistică. Obținerea întâmplătoare, dirijată, elaborată a punctului în diverse tehnici și materiale; probleme ale elaborării punctului (punctelor) sub formă de exerciții nefigurative sau plecând de la un anumit motiv natural (forme vegetale, minerale). Procedee de relaționare a punctului cu celelalte elemente de limbaj artistic (linia, culoarea); diversitatea exercițiilor și compozițiilor grafice, figurativ - decorative, ornamentale realizate din puncte, linii și pete de aplicare expresivă a punctului ca semn, modul, element ornamental etc. în diferite opere de artă prin procedee tehnice și cu instrumente adecvate.

LINIA. Conceptul de linie ca element de limbaj vizual; linia ca mijloc de exprimare și de comunicare. Linia - duct continuu și linia - arabesc; caracterul convențional al liniei. Clasificarea liniilor după formă, caracter, poziție, sens, funcționalitate. Linii compoziționale, linii de forță, axe. Expresivitatea liniei și agenții care o determină (ritmul, tensiunea, contrastul de formă, în gravură, în pictură, în sculptură, în artele decorative, în design. Linia

modelată, linia picturală, linia decorativă, linia modulată (de hașură sau de valorație pe formă). Poziții și configurații liniare de structurare a compozițiilor; relaționarea compozițională a liniei cu celelalte elemente de limbaj. Ordine, dezordine, static, dinamic, condensări și dispersări de linii în spațiul plastic; sugerarea prin linii a unor fenomene naturale (ploaie, vânt, viscol, torent). Probleme ale iluziei optice liniare; concepte, viziuni, formă, spațiu, expresie în arta contemporană a desenului. Importanța factorului de tradiție, de inovație și de evoluție de la un moment istoric la altul în arta desenului. Stiluri/maniere de a desena la mari personalități artistice străine și din țara noastră; modalități de cercetare și de studiere.

FORMA. Conceptul de formă ca element de limbaj artistic - plastic. Forme plane/bidimensionale și forme volumetrice/tridimensionale; fundamentări teoretice și practice privind forma în natură și în artele vizuale; forme închise și forme deschise; forme spontane și forme elaborate; forme bidimensionale și forme tridimensionale; pata de valoare; hașura (dreaptă, curbă, plată, treptată, în trepte, pe formă); suprafața ca suport al imaginii artistice. Relația formă - culoare. Forma, cadrul, perspectiva, racursiul, anamorfoza și metamorfoza. Semnificații ale diferitelor forme geometrice; distorsiuni, concavități, convexități și iluzii optice ale formelor plane. Relațiile gol - plin, pozitiv - negativ. Forme serializate, prin rotire, translație, creștere - descreștere, succesiune algoritmică. Grupaje prin alăturare și/sau prin suprapunere parțială. Forme transparente, translucide și opace; transparența autentică și transparența simulată. Deformările expresive. Dinamica oblicității; ritmul, echilibrul asimetric; dinamismul și mișcarea. Forme impresive, expresive și simbolice. Semnificații ale diferitelor forme bi și tridimensionale. Contraste ale formelor bi și tridimensionale (de calitate sau de contur, de structură, de textură), de cantitate (mare, mic, lung, scurt), de sens, de poziție, de valoare/culoare. Relația formă - materie - spațiu. Forma - semn, forma - modul, forma totală. Reprezentare simultană și reprezentare succesivă (spațiu - temporală) a suprafețelor și pozițiilor unui obiect, folosind diferite sisteme de proiecții și perspective. Modalități de studiere a structurilor naturii anorganice și organice și descoperirea unor analogii între structurile naturii și structurile plastice; transcodarea structurilor naturii în structuri artistice și în structuri funcțional - utile; folosirea unor structuri și funcții naturale în schițe și proiecte de design.

CULOARE ȘI VALOARE. Sensul general al noțiunii de valoare, ca treaptă de luminozitate acromatică, similară tonului local în clarobscur. Contrastul polar alb - negru și treptele intermediare succesive de griuri; scara valorică. Pata valorică și valorația liniară și/sau punctiformă. Ritmul valoric și importanța lui în structura compozițională: modulări valorice, degradeuri, contraste. Griurile valorice, griurile neutre și griurile colorate; funcțiile lor compoziționale; semnificații ale gamelor de griuri; problema pasajelor. Conceptul de culoare ca element de limbaj artistic. Dispersia și recompunerea luminii; culoare lumină și culoare pigment. Culori primare, culori binare de gradul I și II, culori ternare; șase culori principale. Reprezentarea în plan și tridimensională a culorilor (modele istorice). Parametrii fizici ai culorii: puritatea sau chroma, strălucirea sau nuanța și tonul sau luminozitatea. Amestecul fizic și amestecul optic al culorilor; procedee de amestec fizic: prin fuzionare în masă și la margine, prin omogenizare pe paletă, prin frecare de suprafața - suport, prin suprapunere. Amestecul optic prin divizarea tonului local și juxtapunerea mai rară sau mai deasă și cu o anumită dominantă cantitativă de puncte/linii din culorile din care a rezultat culoarea locală percepută în anumite condiții de lumină, distanță.; efecte prin juxtapunere și prin suprapunere; pigment, vopsea, culoare, valoare, tentă, tentă ruptă, nuanță, ton, ton de pictor, degradeu. Tricromia, structura duală a retinei și legea complementarității. Modelarea și modularea culorilor. Acordul natural și acordul la distanță prin pasaje de valoare și de culoare. Acordul prin analogia contrariilor. Armonizarea culorilor. Gamele cromatice (gama simplă și gama compusă). Culori semene, culori calde - reci, culori complementare, culori închise -

deschise, culori ușoare - grele. Dominanta cromatică. Cele șapte contraste (practice) de culoare: contrastul înschis - deschis, contrastul clar - obscur, contrastul cald - rece, contrastul complementar, contrastul de cantitate, contrastul de calitate, contrastul simultan. Efectele spațiale și termodinamice ale culorilor. Valențe impulsive, expresive și simbolice ale culorilor.

COMPOZIȚIA. Conceptul de compoziție ca imagine vizuală complexă în artele plastice, decorative și design. Descifrarea structurii unei compoziții prin tehnica decalcului. Caracterul de sistem al structurării prin coordonare (în plan) și prin subordonare a semnelor formei totale. Cadrul, condiție inițială a organizării compoziționale. Structura liniilor de forță (vectoriale) în corelare cu dispunerea aleatorie sau ritmică la suprafața imaginii a formelor - semne, cheia de descifrare a unui anumit tip de compoziție; clasificarea compozițiilor după criteriul schemei vectoriale. Principii de organizare formală a compoziției: unitatea și echilibrul; echilibrul static și echilibrul dinamic. Trasee compoziționale ordonatoare, șarpante. Armătura dreptunghiului în diferite epoci, școli și stiluri artistice. Raportul geometric al secțiunii de aur. Dreptunghiul armonic. Dreptunghiuri dinamice. Șirul lui Fibonacci sau legea însumării și progresiei (legea creșterii organice). Compoziție închisă și compoziția deschisă, compoziția statică și compoziția dinamică, compoziția topologică și compoziția tensională (iluzionistă). Centrul compozițional și centrul de interes. Tensiuni liniare și cromatice în spațiul plastic. Compoziția modulară. Rolul luminii și al umbrei în organizarea cromatică a compoziției. Spațiul pictural în pictura modernă. Dinamica formelor în compoziție: ascensiuni, diagonale, translații, mișcări centrifuge, mișcări succesive, efecte optice dinamice. Compoziția picturală și compoziția decorativă; legi și principii de construcție și configurare. Compoziția alegorică, fantastică, simbolică; compoziția religioasă. Relația consonantică dintre caracterul formei și celelalte mijloace de expresie. Organizarea compoziției prin dispuneri ritmice, armonioase ale liniilor, formelor și culorilor.

TEHNICI. Tehnici de desen și de gravură abordabile în învățământul general; materiale și instrumente; pe scurt despre: desenul în creion, desenul în cărbune, desenul în creioane colorate, desenul în crete colorate, desenul în peniță, desenul în pensulă, laviul; Tehnici de gravură; prezentare generală, materiale instrumente. Prezentarea sumară a tehnicilor cu accent pe cele accesibile în învățământul general: tehnicile de tipar înalt, linogravura, xilogravura și tehnica de tipar adânc, ac rece (point seche) și monotipia. Problemele matriței, a instrumentelor și a celorlalte materiale utilizate în gravură fără acizi. Tehnici de pictură; suporturi, instrumente, vopsele, accesorii; pe scurt despre: acuarelă, tempera, tempera în emulsii, guașă, acrylice, pictura pe sticlă, pastelul, colajul, imprimeu textil, fresca în tempera, mozaicul; tehnici de broderie și de tapiserie populară. Tehnici diverse; studierea unor tehnici sau procedee tehnice precum: plierea și decuparea parțială (decorativă și picturală), colajul și decolajul parțial; modelarea în lut, plastilină de forme plate, de reliefuri pe diferite trepte de înălțime și forme rotunde - bosse, prin diferite procedee și cu instrumente adecvate.

b) Istoria artei universale și românești

1. Arta și societatea în Grecia antică; de la clasicism la elenism.
2. Arta imperială romană. Sfârșitul lumii vechi; „impresionismul” și „expresionismul” artei romane târzii.
3. Arta Evului Mediu: Occident, Bizanț și Țările Române.
  - a) structuri ideologice și structuri vizuale; raporturile artei cu credințele, literatura, gândirea Evului Mediu;
  - b) social, politic și artistic în Evul Mediu (iconografie, structuri arhitectonice).

4. Renașterea și conceptul individualismului: continuitate și discontinuitate între Evul Mediu și Renaștere; Raționalismul în Renaștere; statutul social al artistului în Renaștere.
5. Manierism și „manieră”; relația manierismului cu clasicismul Renașterii; manierismul și arta secolului al XX-lea; spiritualism și naturalism; manierism și baroc.
6. Conceptul de baroc: barocul tipologic și barocul istoric; „picturalul” baroc; barocul și arta de curte; clasicismul secolului al XVII-lea și cultura claselor de mijloc.
7. Artă secolului al XIX-lea:
  - a) dimensiunea socială și dimensiunea politică în neoclasicism; neoclasicismul arheologic; neoclasicismul de curte; neoclasicismul și Revoluția franceză;
  - b) romantism și istorism; romantismul și emanciparea burgheziei;
  - c) realism, eclecticism, impresionism, postimpresionism, neoimpresionism în arta europeană;
  - d) începuturile artei moderne occidentale în România (1800-1884);
  - e) orientări culturale și artistice în arta românească a secolului al XIX-lea - neoclasicismul.
8. Artă secolului XX: curente, școli:
  - a) repere stilistice în arta secolului al XX-lea; raporturi ale artei românești la evoluția artei europene; postimpresionism, simbolism, Art Nouveau, Noul clasicism, Mișcarea de Avangardă;
  - b) personalități ale artei moderne occidentale și românești în secolul al XX-lea.

Bibliografie:

- ANTAL, F.	- Clasicism și romantism, Ed. Meridiane, București, 1971.
- ARGAN, GIULIO C.	- Artă modernă, Ed. Meridiane, București, 1982.
- BAZIN, G.	- Clasic, baroc, rococo, Ed. Meridiane, București, 1970.
- BLOCH, R.	- Roma și destinul ei, Ed. Meridiane, București, 1985.
- BODE, W. von	- Maeștrii picturii olandeze și flamande, Ed. Meridiane, București, 1974.
- BOGDAN, R.	- Ion Andreescu, Ed. Meridiane, București, 1982.
- BREZIANU, B.	- Tonitza, Ed. Meridiane, București, 1986.
- BRION, M.	- Pictura românească, Ed. Meridiane, București, 1972.
- BURCKHARD, I.	-
	Cultura Renașterii în Italia (vol.I - II), Ed. de Stat Pentru Literatură, București, 1974.
- CELEBONOVIC, A.	- Realismul burghez la sfârșitul secolului al XIX-lea (1860-1914), Ed. Meridiane, București, 1982.
- CORNEA, A.	-
	„Primitivii” picturii românești moderne, Ed. Meridiane, București, 1980.
- DELVOYE, CH.	- Artă bizantină, vol. I - II, Ed. Meridiane, București, 1976.
- DUBY, Y.	- Artă și societatea, 980-1420 (vol. I - II), Ed. Meridiane, București, 1987.
- ENESCU, T.	- Camil Ressu, Ed. Meridiane, București, 1984.
- FAURE, E.	- Istoria artei, vol. I - V, Ed. Meridiane, București, 1970.
- GOMBRICH, E.H.	- O istorie a artei, Ed. Meridiane, București, 1975.
- GRIGORESCU, D.	- Expresionismul, Ed. Meridiane, București, 1969.
- GRIGORESCU, D.	- Cubismul, Ed. Meridiane, București, 1972.
- GRIGORESCU, D.	- Pop art., Ed. Meridiane, București, 1975.
- HOCKE, G.R.	- Lumea ca labirint, Ed. Meridiane, București, 1973.
- HUIZINGA, J.	- Amurgul Evului Mediu, Ed. Meridiane, București, 1970.

- ISPIR, M. - Clasicismul în arta românească, Ed. Meridiane, București, 1984.
- ISPIR, M. - Pallady, Ed. Meridiane, București, 1987.
- LHOTE, A. - Tratat despre peisaj și figură, Ed. Meridiane, București, 1969.
- de MICHELI, M. - Avangarda artistică a secolului XX, Ed. Meridiane, București, 1968.
- NICULESCU, R. - Manual de istoria artei, Ed. Meridiane, București, 1985 – 1986.
- OPRESCU, G.
- PANOFKY, E. - Renaștere și renașterea în arta occidentală, Ed. Meridiane, București, 1974.
- REWALD, J. - Istoria impresionismului, Ed. Meridiane, București, 1974.
- RIEGL, A. - Istoria artei ca istorie a stilurilor, Ed. Meridiane, București, 1998.
- xxx - Antichitatea despre artele plastice (antologie de Alexandru Cizek), Ed. Meridiane, București, 1971.
- xxx - Istoria ilustrată a picturii, Ed. Meridiane, București, 1973.
- xxx - Istoria artelor plastice în România, vol. I - II, Ed. Meridiane, București, 1980.
- xxx - Enciclopedia artiștilor români contemporani, Ed. ARC 2000, București, 1996.

c) Didactica educației plastice

1. Funcția plastică a cortex - subcortexului uman, premisă obiectivă a necesității educației în domeniul artelor vizuale din perspectiva învățării pe parcursul întregii vieți, dezvoltând la absolvenții învățământului obligatoriu, un „profil de formare european” prin sensibilitate și exprimare culturală.
2. Conceptul de alfabetizare vizuală prin gramatica și tehnicile artei în condiții predominant practice, de atelier, a tuturor elevilor.
3. Proiectarea operațională a obiectivelor cu precizarea performanței minime, învățarea în clasă, asistată și evaluarea imediată a performanțelor.
4. Activitatea de atelier, forma de organizare a procesului de învățare, a limbajului vizual și de stimulare a creativității elevilor, de organizare, desfășurare, conducere și evaluare în învățământul de artă.
5. Structura orelor de educație plastică predominant practice, de atelier, în învățământul general.
6. Tipuri de activități suplimentare de atelier și extra - atelier, pentru declanșarea procesului de formare a unor personalități creatoare.
7. Tehnici și strategii didactice de deblocare mentală , stimulative și creative.
8. Aspecte psihopedagogice și didactice ale descoperirii (prin teste și probe specifice) a disponibilităților imaginative și a sensibilității la elevii din ciclul gimnazial, și a creativității artistice la elevii din ciclul liceal de artă.
9. Metode, procedee și tehnici personale de învățare modulară a gramaticii limbajului vizual.
10. Tipologia exercițiilor și experimentelor practice, desfășurate în orele de educație plastică.
11. Conținutul interdisciplinar și metodologia studierii creative în școală a unor structuri după natură .

12. Aspecte specifice ale învățării gramaticii limbajului vizual; observarea, experimentul, învățarea prin exersare practică, învățarea prin analogie, învățarea intuitivă, învățarea prin deducție și descoperire, învățarea prin analiză - sinteză, învățarea prin joc, învățarea prin proiect, învățarea prin parcurgerea etapelor oricărui proces de creație.
13. Spontaneitate și algoritm în asimilarea gramaticii limbajului vizual de către elevi.
14. Analiză comparativă privind eficiența și limitele diferitelor metode și procedee de studiu după natură, cu elevii („Nu studiu după natură, ci în sensul ei!”).
15. Considerații asupra evoluției figurii umane în creația copiilor.
16. Spațiu genetic și spațiu plastic, viziunile speciale fundamentale ale copiilor, topologică și tensională; rolul educație personalizate specifice dotației.
17. Culoarea, limbaj prioritar în creația copilului și în educația plastică. Implicații psihopedagogice și didactice în cunoașterea elevilor și în stimularea lor creativă.
18. Fundamente psihopedagogice ale descoperii și dezvoltării aptitudinilor artistice vizuale; prezentarea unor exemple sau studii de caz .
19. Probleme didactice specifice diferitelor vârste în însușirea noțiunilor despre culoare, linie și formă spațială.
20. Structuri coloristice particulare, proprii exprimării copilului, în diferite cicluri curriculare.
21. Metodologia descoperirii și înțelegerii diferitelor tipuri de compoziție.
22. Varietatea traseelor ordonatoare, a liniilor de forță și a axelor în configurarea echilibrată și unitară a cromorfemelor în funcție de diversitatea compozițiilor libere; prezentarea de experiențe personale.
23. Valențe ale ritmului și ale echilibrului în compozițiile picturale și volumetrice.
24. Particularități de viziune și de limbaj în compozițiile elevilor preadolescenți și adolescenți; aspecte artistice și metodologice.
25. Activitatea de joc și jocul de creație.
26. Metode și procedee de achiziționare intuitivă a elementelor de limbaj vizual.
27. Stimularea creativității și originalității vizuale a elevilor prin imagini fantastice, prin substituirii, deformări, divizări, combinări etc.
28. Abordarea simultană a noțiunilor teoretice și practice în asimilarea limbajului vizual în școală, în condiții predominant practice, de atelier, cu toți elevii.
29. Rolul intuiției, al experimentului și al exercițiului practic demonstrativ în învățarea tehnicilor de artă în școală.
30. Cerințe didactice ale alcătuirii și utilizării mijloacelor didactice, în educația plastică, în activitatea de exersare și de învățare a limbajului și tehnicii artei.
31. Ocrotirea spontaneității native specifice; stimularea creativității fiecărui elev prin tratare diferențială și personalizată.
32. Evaluarea performanțelor obținute de elevi în cursul procesului de învățare; modalități de evaluare eficientă; necesitatea evaluării pe baza obiectivelor operaționale; valențe și limite ale evaluării prin teste.

d) Pedagogie - programa pentru definitivat - profesori de toate specializările, aprobată în 2007.

GRADUL DIDACTIC II

a) Elementele de limbaj ca mijloace de expresie, a compoziției cu două și cu trei dimensiuni și a tehnicilor de artă abordabile în învățământul general.

1. Ipostaze ale configurării punctului ca mijloc de sugerare a volumelor, a spațiului tridimensional, a structurii, texturii, facturii diferitelor materiale. Problema coordonării sau subordonării punctului în relațiile lui cu alte elemente de limbaj.
2. Limbajul punctului în studiul structurilor naturii.
3. Expresii decorative ale punctului și relația impusă de material în organizarea structurilor decorativ - ornamentale sau decorativ - figurative. Probleme de gramatică în compozițiile libere.
4. Amplificarea și diversificarea posibilităților constructive și expresive ale punctului prin folosirea unor tehnici sau procedee tehnice tradiționale ori mai noi, cu instrumente variate de lucru.
5. Linia, unul din principalele mijloace de intercomunicare umană și de cultivare a sensibilității și creativității vizuale.
6. Elemente de originalitate în conceperea limbajului liniei în evoluția și practicarea desenului; linia, mijloc de descoperire a unor sugestii liniare, cromatice, de formă și de funcționalitate în lumea organică/anorganică și de utilizare creativă a acestora în vederea realizării unor machete sau prototipuri de design (obiect - design, grafic - design, ambient - design).
7. Probleme de limbaj și expresia formelor tridimensionale, volumetrice: muchia, planul, golul, textura, lumina - în domeniul formelor sculpturale; volum închis și volum deschis, echilibrul și armonia formelor tridimensionale, ritmul planurilor și expresia întregului, raporturi complementare: pozitiv - negativ, gol - plin, mare - mic; tipuri de modelare a planurilor.
8. Rolul tehnicilor în studiul culorii și al naturii prin culoare.
9. Compoziția - modalitate de organizare a suprafeței sau spațiului și utilizare a elementelor și mijloacelor de expresie într-un sistem unitar, echilibrat și armonios.
10. Probleme de structurare a formelor în compoziție și semnificațiile lor; rolul liniilor (vectorilor) în compozițiile statice și dinamice.
11. Compoziția deschisă și distribuția cantităților, calităților pe sensuri care duc în afara cadrului.
12. Compoziția închisă structurată pe trasee ordinatoare verticale și orizontale; configurări de elemente prin alternarea forțelor opuse.
13. Probleme ale dinamizării spațiului prin culoare.
14. Rolul forțelor și energiilor în creșterea și dezvoltarea formelor naturii; înțelegerea și abordarea lor ca legi ale armoniei, unității, echilibrului. Probleme experimentale interdisciplinare de analiză a structurilor naturii și de valorificare a lor în studiul de asimilare a limbajului vizual pentru îmbunătățirea expresivității formelor compoziționale.
15. Abordări interdisciplinare în studiul armoniei liniare și cromatice, în organizarea compozițională ritmică a formelor - semne.
16. Relații structurale, statice și dinamice în configurarea prin coordonarea/subordonarea formelor - semne ca elemente ale întregului compozițional.

b) Estetica artelor vizuale

1. Artă și non-artă.
2. Artă și înlocuitorii contemporani de artă (copie, replică și reproducere artistică).
3. Înlocuitori tehnici și industriali de artă; surrogatele de artă și kitsch-ului).
4. Perceperea estetică a formelor vizuale; distorsiuni posibile cu motivație optică și distorsiuni posibile cu motivație afectivă.

5. Conceptul de formă; ce sunt formele estetice; forme naturale, forme artizanale, forme industriale, forme artistice.
6. Forme și stări.
7. Despre expansiunea contemporană a esteticului (expansiunea contemporană a esteticului prin intermediul formelor din sistemul artei, expansiunea contemporană a esteticului prin intermediul formelor cu statut de obiect artizanal sau industrial. Expansiunea contemporană a esteticului prin intermediul formelor cu statut de imagine).
8. Conceptul de design –evoluție și diversificare.

Bibliografie:

- ACHIȚEI, Gh.	- Frumosul dincolo de artă, Ed. Meridiane, București, 1988.
- ADORNO, T.	- Teoria estetică, Ed. Meridiane, București, 2006.
- ARNHEIM, R.	- Arta și percepția vizuală, Ed. Meridiane, București, 1979.
- BOURRIAND, N.	- Estetica relațională, Cluj, 2007.
- CRISTEA, M.	- Sistemul educațional și personalitatea. Dimensiunea estetică, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1995.
- DANTO, A.	- L'Assuyetissement philosophique de l'or, Seuil, 1993.
- ECO, UMBERTO	- Opera deschisă, Pitești, 2002.
- FIEDLER, J.	- Bauhaus, Oxford, 2006.
- FLEMING, W.	- Arte și idei (vol. I și II), Ed. Meridiane, București, 1983.
- GENETTE, G.	- Esthétique et Poétique, Paris, 1992.
- HOGARTH, W.	- Analiza frumosului, Ed. Meridiane, București, 1981.
- JANSON, H.W	- History of Art, New York, 2004.
- JIMENEZ, M.	- L'esthétique contemporaine, Paris, 2004.
- KNOBLER, N.	- Dialogul vizual (vol. I - II), Ed. Meridiane, București, 1983.
- LIPPS, T.	- Estetica, Ed. Meridiane, București, 1987.
- LORIES, D.	- Philosophie analytique et esthétique, Paris, 2006.
- LÜTZELLER, H.	- Drumuri spre artă (vol. I- II), Ed. Meridiane, București, 1986.
- MĂNESCU M.	- Mental și senzorial – Identitate vizuală în secolul XX, Ed. Aletheia, Bistrița, 2006.
- MICHAUD, Y.	- Criteres esthétiques et jugement de gout, Paris, 1999.
- MOLES, A.	- Artă și ordinator, Ed. Meridiane, București, 1983.
- MORIZOT, J.	- La philosophie de l'art de N. Goodman, Paris, 1996.
- NANU A.	- Arta pe om. Ed. Compania, București, 2001.
- NANU A.	- Arta Stil Costum. Ed. Noi Media Print 2007.
- PAREYSON, L.	- Estetica. Teoria formativității, Ed. Universul, București, 1977.
- PLEȘU, A.	- Călătorie în lumea formelor, Ed. Meridiane, București, 1986.
- POPESCU, T.	- Concepte și atitudini estetice, Ed. Meridiane, București, 1983.
- READ, H.	- Originea formei în artă, Ed. Universul, București, 1971.
- ROSENKRANZ, K.	- O estetică a urâtului, Ed. Meridiane, București, 1984.
- RUDEL, J.	- Les techniques de l'art, Paris, 2003.
- SCHILLER, Fr.	- Scrieri estetice, Ed. Univers, București, 1981.
- SERVIEN, P.	- Estetica, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1975.
- TALON-HUGON, C.	- L'esthétique, Paris, 2004.
- TATARKIEWICZ, W.	- Istoria esteticii, vol. I-V, Ed. Meridiane, București, 1978.
- xxx	- Dicționar de estetică generală (sub coord.: Valeriu Șuteu), Ed. Academiei, București, 1972.

c) Istoria artei universale și românești

I. Arta universală. Direcții în arta abstractă după 1945:

1. Expresionismul abstract american.
2. Abstracția lirică în Europa occidentală.
3. Minimalismul.
4. Arta Pop.
5. Performance Art.
6. Arta ambientală.
7. Arta conceptuală.
8. Aventura obiectului de la Neo - Dadaism la Instalaționism.
9. Postmodernismul.

II. Arta românească:

1. Individualități marcante în pictură, sculptură, grafică, arte decorative care s-au impus după 1960.
2. Recuperări în arta contemporană ale unor direcții din arta interbelică.
3. Recuperări în arta contemporană ale unor direcții din arta internațională după 1945.
4. Neo - avangarda românească a anilor '60-70.

Bibliografie:

- BERGER, R.	- Mutația semnelor, Ed. Meridiane, București, 1981.
- BRION, M.	- Arta abstractă, Ed. Meridiane, București, 1972.
- CÂRNECI, M.	- Arta anilor '80, Ed. Meridiane, București 1996.
- DRIȘCU, V.	- Carnet de critic, Ed. Meridiane, București 1993.
- FINEBERG, I.	- Art since 1940 – 1993, Ed. Meridiane, București.
- GRIGORESCU, D.	- Între cucută și Coca-Cola, Ed. Meridiane, București 1994.
- HARRISON, Gh. WOOD, P.	- Art in theory 1900 - 1990, Ed. Meridiane, București 1993.
- HONNEF, R.	- Contemporary Art, Ed. Meridiane, București, 1980.
- JENCKS, Gh.	- What is Postmodernism?, Ed. Meridiane, București 1989.
- JIANOU, I.	- Les artistes roumaines en Occident, Ed. Meridiane, București 1986.
- PLEȘU, A.	- Ochiul și lucrurile, Ed. Meridiane, București 1986.
- STANGOS, W.(ed)	- Concept of Modern Art, Ed. Meridiane, București 1971.
- VELEȘCU C.R.	- Victor Brauner d'après Duchamp sau drumul pictorului către un suprarealism bine temperat, Institutul Cultural Român, București, 2004.
VELEȘCU C.R. (în colaborare cu Doina Lemny)	- Brâncuși inedit – Însemnări și corespondență, Ed. Humanitas, București, 2004
- VELEȘCU C.R.	- Formă și semnificație în arta românească modern – exemplul lui Brâncuși, Univers Enciclopedic, București, 2002.
- ZANINI, W.	- Tendințele sculpturii moderne, Ed. Meridiane, București 1977.

d) Didactica educației plastice

1. Funcția plastică a cortexului și mecanismele subcorticele ale sensibilității și creativității estetice vizuale, premise ale renovării educației plastice din învățământ.
2. Valențele studierii teoretice și practice a gramaticii și tehnicii artelor vizuale ca instrumentare specifică a funcției plastice a cortex-subcortexului în beneficiul sensibilității estetice și al creativității fiecărui individ, al educație prin și pentru artă a tuturor elevilor.
3. Activitatea predominant practică, de atelier și învățarea orientată: două concepte noi în pedagogia artelor vizuale.

4. Activitatea de atelier - forma principală de organizare a procesului de învățare a limbajului artei și de evaluare imediată a performanțelor fiecărui elev din ciclul gimnazial și liceal.
5. Proiectul de activitate tip scenariu și tip fișă; proiectarea operațională a obiectivelor specifice (probleme de gramatică și de tehnică), cu precizarea performanței minime; puncte de vedere, comentarii și exemplificări din experiența personală a educatorului de artă.
6. Aspecte psihopedagogice și metodice ale formării desprinderilor și stimulării specifice îndrumării elevilor cu aptitudini artistice vizuale din învățământul gimnazial și liceal de artă.
7. Fundamentări teoretice și practice ale organizării și desfășurării experimentelor curriculare în domeniul educației estetice vizuale, valorificarea rezultatelor în expoziții demonstrative și în reformularea programelor naționale.
8. Exercițiul și compoziția, principalele modalități de învățare a limbajului vizual, de încercare și probare a disponibilităților native specifice, de stimulare a creativității elevilor.
9. Evoluția formelor create de copii în cele două sensuri fundamentale aptitudinale (topologică și tensională) și rolul profesorului de artă în acest proces.
10. Expresii ale mișcării și proporțiilor omului în creația plastică a preadolescentului/adolescentului; importanța crochiului, a schiței de compoziție și a studiului de detaliu.
11. Conținutul programelor și manualelor de educație plastică în contextul generalizării conceptului de educație multiculturală a tuturor elevilor (considerații critice, exemplificări, idei și proiecte punctuale de îmbunătățire).
12. Baza teoretică și practică a învățării limbajului plastic în școală.
13. Metodologia învățării practice, experimentale a relațiilor dintre elementele de limbaj ca mijloace de expresie în spațiul plastic.
14. Spațiul genetic și spațiul plastic - noi concepte în psihopedagogia și estetica artei; argumentări cu exemple din istoria și fenomenologia artei; concluziile unor experimente românești.
15. Particularități metodice ale însușirii instrumentale a noțiunilor despre culoare și formă în clasele gimnaziale.
16. Modalități de abordare a relațiilor dintre linie, culoare și formă a contrastului complementar și reprezentarea luminii și umbrei în studiul naturii.
17. Modelajul valoric al formelor, metode și procedee de relaționare a greutăților diferitelor tonuri în structurarea compozițională.
18. Un concept românesc integrator cromorfema: strategii, metode, mijloace și exemplificări din experiența personală în abordarea acestui concept pe întreaga verticală a învățământului artistic cu deosebire la vârstele achizițiilor fundamentale.
19. Conștientizarea la toți elevii a conceptelor de plan, volum, spațiu, instalație prin generarea unor forme spațiale din sârmă, lemn, hârtie, plastic, sfoară.
20. Jocul cu reguli (gramaticale sau/și tehnologice) și metodologia realizării compozițiilor libere în școală.
21. Metodologia stimulării la fiecare elev a pasiunii de a încerca, de a exersa și de a compune, de a se debloca și mobiliza creativ folosind drept punct de pornire un detaliu șocant sau un accident tehnologic.
22. Obținerea, evaluarea și promovarea prin modalități și mijloace eficiente, moderne a performanțelor elevilor.
23. Natura ca sursă de stimulare și dezvoltare a potențelor creative cultivate specific ale fiecărui elev.
24. Calculatorul, instrument modern de informare în domeniul artelor vizuale.
25. Testarea aptitudinilor artistice ale elevilor; probleme ale dezvoltării aptitudinilor specifice și metode folosite în acest scop; considerații personale.

26. Metode, procedee și tehnici folosite în cadrul activităților artistice din învățământul general pentru înțelegerea și promovarea exprimării artistice autentice și combaterea în/și din școală a Kitsch-ului vizual, eliminarea din practica unor educatori de artă a surogatelor tehnologice și a manierelor Kitsch de a utiliza tehnici sau procedee tehnice de artă la orele de educație plastică.
27. Îndrumarea diferențiată și individuală, personalizată a elevilor; modalități de stimulare a personalității lor creative în școală și în afara școlii.
28. Influențe negative/pozitive ale mass-mediei în reprezentarea omului și a spațiului în desenele elevilor și rolul determinant al activităților de atelier.
29. Metode de abordare interdisciplinară a noțiunilor cu privire la evoluția stilurilor în artele plastice.
30. Evaluarea performanțelor obținute de elevi în procesul de educație artistică din învățământul general; modalități de evaluare; necesitatea evaluării imediate pe baza obiectivelor operaționale; evaluarea corelativă (lucrări de atelier și teste).
31. Dinamica relației profesor - elev și elev - profesor în procesul de creație plastică și în procesul instructiv - educativ; profesorul, coleg cu mai multă experiență al elevului.
32. Rolul expoziției, muzeului, concursului, excursiei de documentare; educația prin artă și pentru artă a elevilor.
33. Probleme ale evoluției mijloacelor de expresie și a tehnicilor în arta contemporană și influența lor asupra viziunii și limbajului elevilor talentați.
34. Activitatea de creație artistică, științifică și didactică a profesorului de arte plastice și tripla lui funcționalitate: șef de atelier sau coleg cu mai multă experiență al elevilor săi, consilier de artă în școală și în aria de influență a școlii, inamic public nr. 1 al Kitsch-ului vizual.
35. Educatorul de artă - comportament creator și de înțelegere empatică.
36. Calitatea activității educaționale la disciplinele specifice Educației plastice din perspectiva dialogului cu spațiul vizual.
37. Educația artistică prin valorificarea potențialului educativ al patrimoniului local și regional.
38. Spațiul artistic local, zonă de întâlnire a elevilor cu opera de artă.

Bibliografia temelor de specialitate, elementelor de limbaj plastic și de didactică pentru definitivat și gradul didactic II:

(lucrările marcate cu asterisc sunt obligatorii pentru definitivat)

- *AILINCĂI, C. - Introducere în gramatica limbajului vizual, Ed. Dacia, Cluj Napoca, 1982.
- ALBERTI, L.B. - Despre pictură, Ed. Meridiane, București, 1988.
- *ARNHEIM, R. - Forța centrului vizual, Ed. Meridiane, București, 1995.
- BERGER, R. - Descoperirea picturii, vol. I-III, Ed. Meridiane, București, 1975.
- *BOLLENBACH, - Desenul. Pe scurt, despre tehnici, Ed. Meridiane, București, 1969.
- GÜNTHER C.D.
- BREUILLE, J. P. - L'art du XX siècle, Paris, 1991.
- BRION, M. - Arta abstractă, Ed. Meridiane, București, 1972.
- *CERNEA, P. - Vederea culorilor, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1977.
- CONSTANTIN, F.

- CHÂTELET, A.
- *CONSTANTIN, P.
- CONSTANTIN, P.
- FERIER, J. L.
- FRIEDLÄNDER, Max I
- *GHIKA, M. C.
- *GHIȚESCU, Gh.
- GOMBRICH, E.H.
- GOWING, L.
- *HAVEI, M.
- ITTEN, I.
- *IUCA, S.A.
- *LĂZĂRESCU, L.
- LHOŢE, A.
- *MIHĂILESCU, D.
- MĂNESCU M.
- *MOLES, A.
- NANU A.
- NANU A.
- *PASSERON, R.
- NICOLESCU, C.
- POPA, Grigore
- *PROTTER, E.
- *PRUT, C-tin.
- *READ, H.
- READ, H.
- *SCHILERU, E.
- SCHILERU, E.
- *SIGNAC, P.
- STERLING, Ch.
- STOICHIȚĂ, V.H.
- *ȘUȘALĂ, I.N.
- BĂRBULESCU, O.
- *ȘUȘALĂ, I.N.
- *VENTURI, L.
- Histoire de l'art, Ed. Larousse, Paris, 2003, 1995, 1991.
- Culoare, artă, ambient, Ed. Meridiane, București, 1979.
- Să vorbim despre culori, Ed. „Ion Creangă”, București, 1986.
- L'ouverture de l'art au XX siècle, Paris, 1999.
- Despre pictură, Ed. Meridiane, București, 1983.
- Estetică și teoria artei, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1985.
- Antropologia artistică, vol. I - II, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1979.
- Artă și iluzie, Ed. Meridiane, București, 1973.
- A History of Art, Oxford, 1995.
- Tehnica tabloului, Ed. Meridiane, București, 1988.
- Arta culorii (traducere în manuscris la Biblioteca Academiei Naționale de Artă).
- Gravura. Vocabular de termeni tehnici, editor Artis, București, 1991.
- Pictura în ulei, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.
- De la paletă la masa de scris, Ed. Meridiane, București, 1974.
- Limbajul culorilor și formelor, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1980.
- Mental și senzorial – Identitate vizuală în secolul XX, Ed. Aletheia, Bistrița, 2006.
- Psihologia Kitsch-ului, Ed. Meridiane, București, 1980.
- Educație Artistică. Ed. CD Press, 2006.
- Comunicarea prin imagine, Ed. Vizual, București, 2002
- Opera picturală și funcțiile aparenței, Ed. Meridiane, București, 1970.
- Muzeologie generală, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1982.
- Semnificațiile spațiului în pictură, Ed. Meridiane, București, 1973.
- Pictori despre pictori (antologie), Ed. Meridiane, București, 1972.
- Dicționar de artă modernă, Ed. Albatros, București, 1982.
- Semnificația artei, Ed. Meridiane, București, 1986.
- Originile formei în artă, Ed. Univers, București, 1971.
- Scrisoare de dragoste, Ed. Meridiane, București, 1971.
- Preludii critice, Ed. Meridiane, București, 1975.
- De la Delacroix la neoimpresionism, Ed. Meridiane, București, 1974.
- Natura moartă, Ed. Meridiane, București, 1970.
- Instaurarea tabloului, Ed. Meridiane, București, 1999.
- Dicționar de artă. Termeni de atelier, ediția a II-a, Ed. Sigma, București, 2000.
- Desen, culoare, modelaj, compoziție și metodică, Ed. Fundației „România de mâine”, București, 1999.
- Cum să înțelegem pictura, Ed. Meridiane, București, 1977.

- *VITTKOWER, R. - Sculptura, Ed. Meridiane, București, 1980.
- *WOJCIECHOWSKI, A. - Arta peisajului, Ed. Meridiane, București, 1974.
- xxx - Legea nr. 422/18 07 2001, cu modificările și completările ulterioare, referitoare la protejarea monumentelor istorice.

Seturi de diapozitive privind educația artistică plastică, editate de Oficiul central pentru mijloace de învățământ.

- FILOTEANU, N. - Expresivitatea cromatică, Ed. Meridiane, București 1981.
- FILOTEANU, N. - Compoziția artistică plastică, Ed. Meridiane, București, 1985.
- FILOTEANU, N. - Ritmul, mijloc de expresie în artele plastice, Ed. Meridiane, București 1995.
- NANU, A. - Elemente ale stilurilor în artele plastice, Ed. Meridiane, București 1981.
- NEAGU, V. - Studiul formelor din natură și corespondența lor cu formele plastice. Ed. Meridiane, București.
- NEAGU, V. - Elemente constitutive ale designului, Ed. Meridiane, București 1994.
- ZAICA, D. - Probleme de limbaj și detalii de tehnologie artistică, Ed. Meridiane, București 1981.
- *
- DOTTRENS, R. - A educa și a instrui, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1979.
- *ENĂCHESCU, C. - Expresia plastică a personalității, Ed. Științifică, București, 1975.
- *FILIMON, L. - Psihologia percepției, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1993.
- GOLU, M.,
DICU, A. - Culoare și comportament, Ed. Scrisul Românesc, Craiova, 1972.
- *KANDINSKY, V. - Spiritual în artă, Ed. Meridiane, București, 1994.
- *de LANDSHEERE, S. - Définir les objectifs de l'éducation, Ed. H. Dessain, Paris, 1975.
- MUNTEANU A. - Incursiuni în creativitate, Ed. Augusta, Timișoara, 1994.
- *ȘCHIOPU, U. - Psihologia artelor, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1999.
- *ȘUȘALĂ, I.N. - „Sfera și conținutul conceptului de educație artistică”, în rev. Forum, nr. 10/12.1992.
- *ȘUȘALĂ, I.N. - Culoarea cea de toate zilele, ed. a II-a, Ed. Lumina, Chișinău, 1993.
- *ȘUȘALĂ, I.N. - „Creativitatea vizuală: cu artă și artistică; probe și teste”, în Revista de Pedagogie, nr. 4 – 7, 1993.
- *ȘUȘALĂ, I.N. - Estetica și psihopedagogia desenului, culorii, compoziției, Ed. Sigma, București, 2000.
- xxx - A învăța să fii. Un studiu UNESCO, coordonator: Edgar Faure, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1974.
- xxx - A fi educator, editor Revista „Tribuna Școlii”, București, 1978.

Bibliografie de specialitate suplimentară/opțională:

- ALBU, G. - Introducere într-o pedagogie a libertății, Ed. Polirom Iași, 1998.

- BACNAL, U. și col.
- BARNA, A.
- BREZIANU, B.
- BRĂDUȚ, C.
- CASTELFRACHI, V. L.
- CÂMPAN, F.
- CRISTEA, M.
- CRISTEA I.
- CRISTEA, M.
- CRISTEA, S.
- D'ALFONSO, E.
- SAMSA D.
- DEAC, M.
- DEBICHI, J. ș.a.
- DRAGU, A.
- DRĂGUȚ, V.
- FRANCASTEL, P.
- GARRIDO, J.L.G.
- GENLEA, A.
- GOODMAN, N.
- GROZDEA, M.
- HASAN, I.
- HASAN, Y.
- HUYGHE, R.
- JONES, A.F.
- KANDINSKY, V.
- KLEE PAUL
- KOCH, W.
- MAȘEK, E.V.
- MĂNESCU M.
- MILLET, C.
- OPRIȘ I.
- ROENBERG, J.
- SALADE, D.
- SOULIA, S.
- Pictura în ulei, Ed. Aquila'93, Berlin, 1999 (ediția în lb. română, 1999).
- Autoeducația. Probleme teoretice și metodologice, Ed. Didactică și Pedagogică, București 1995.
- Brâncuși, Ed. ALL, București, 1998.
- Pe țărmurile artei, Ed. Meridiane, București, 1977.
- Arta Renașterii sec. XV-XVI, Ed. Humanitas, București, 1997.
- Povești cu proporții și simetrii, Ed. Albatros, București, 1985.
- Album de artă școlară, Ed. Corint, București, 2000.
- Sistemul educațional și personalitatea. Dimensiunea estetică, Ed. Didactică și Pedagogică, București 1994.
- Fundamentele pedagogice ale reformei învățământului, Ed. Didactică și Pedagogică, București 1994.
- L'architecture, les formes et les styles de l'antiquité à nos jours, Ed. Solar, Paris, 1996.
- Sabin Bălașa - Album, Ed. Meridiane, București, 1977.
- Istoria Artei. Pictura, sculptura, arhitectura. Enciclopedie (după: Histoire de l'art, Ed. Hachette Livre), Ed. Rao, București, 1998.
- Structura personalității profesorului, Ed. Didactică și Pedagogică. București, 1996.
- Dicționarul enciclopedic de artă românească medievală, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1976.
- Realitatea figurativă, Ed. Meridiane, 1972.
- Fundamente ale educației comparate, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1995.
- Imagini ale timpului, Ed. Meridiane, București, 1974.
- Langages des art, Paris, 2001.
- Constantin Piliuță - album, Ed. Meridiane, București, 1980.
- Paul Klee și pictura modernă, Ed. Meridiane, București, 1999.
- Paul Klee și pictura modernă, Ed. Meridiane, București, 1999.
- Puterea imaginii, Ed. Meridiane, București, 1971.
- Introducere în artă, Ed. Lider, București, 1992.
- (Album și studiu introductiv de D. Grigorescu), Ed. Meridiane, București, 1980.
- (Album îngrijit și comentat de N. Popescu), Ed. Meridiane, București, 1972.
- Comment reconnaitre. Les styles en architecture de la Grèce Antique ou XXe siècle, Ed. Solar, Paris, 1989.
- Arta de a fi spectator, Ed. Meridiane, București, 1996.
- Retică și candoare în artele grafice, Ed. Aletheia, Bistrița, 2006
- L'art contemporaine, Ed. P.U.F., Paris, 2003.
- Istoria muzeelor din România, Ed. Museion, București, 1994.
- Criteriul calității în artă, Ed. Meridiane, 1980.
- Dimensiuni ale educației, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1998.
- Mitologia greacă (ilustrată), Ed. Libris, Brașov, 1992.

- Ed. Toubi's, Atena (internet: <http://www.toubis.gr>)
- SPROCATI, S. - Guide de l'art: peinture, sculpture, architecture du XIVe siècle à nos jours, Ed. Solar, Paris, 1992.
  - STOICHIȚĂ, V. - Scurtă istorie a umbrei, Ed. Humanitas, București, 1997.
  - VENTURI, L. - Pictori moderni, Ed. Meridiane, București, 1968.
  - ZUFFI, S. - Pictura modernă. Impresioniștii și avangarda sec. al XX-lea, Ed. Fundația Culturală Română, București, 1998.
  - xxx - Dicționar de artă. Forme. Tehnici. Stiluri. Ed. Meridiane, București, 1968.
  - xxx - Les Maitres de la Peinture Mondiale dans les Muses Editons d'Art Aurora, Sankt Petersburg.
  - xxx - French Fainting. Second half of the 19th to the early 20th Century. The Hermitage, Sankt Petersburg. Aurora Art Publishers, Sankt Petersburg.
- Bibliografie care poate fi consultată la British Library, București:**
- ABBS, P. - A is for Aesthetic: Essays on Creative and Aesthetic Education, Falmer Press, 1989.
  - BARNOS, R. - Art and Design and Topic Work (8 - 13), 1990.
  - BOUGHTON, D. - Evaluating and Assessing. The Visual Art in Education, Teachers College Press, 1996.
  - CHAMBERG, M. - An Introduction to Computer Graphice in Art and Design Education, NSEAD, 1987.
  - CHARLTON, T. - Creative Futures. A Guide to Courses and Careers in Art Craft and Design, NSEAD, 1996.
  - COUNCIL COUNTRY, E.S. - Art and Design in the Primary School.
  - COX, MAUREEN - Children's Drawings, Penguin, 1992.
  - COX, MAUREEN - Children's Drawings of the Human Figure, Lawrence Erlbaum Ass, 1993.
  - DYSON, A. - Emphaty and Art Education, University of Central England in Birmingham, 1993.
  - KELLOGG, R. - Analyzing Children's Art, Mayfield Publishing Co, 1969.
  - MASON, M. - Art Education and Multiculturalism, NSEAD, 1995.
  - MATHIESON, K. - Children's Art and the Computer, Hodder and Stoughton, 1993.
  - MORȘAN, R. - Art. 4 - 11: Art in the early years of schooling, Suffolk Country Council, 1991.
  - READ, HERBERT - Formlessness and Form: An Introduction to bis Aesthetic, Rutledge and Kegan Paul, 1984.
  - THISTLEWOOD, D. - Art a cross the Curriculum, Rutledge, 1993.
  - SEDGWICK, D. - Introducing Design Technology across the Curriculum, Stanley Thornes, 1989.
  - SEDGWICK, F. - Getting into Art History, Barn Press, Toronto, Canada, 1993.
  - SHEPARD, T. - Art and Fact: Learning Effects of Arts Education, LOKV Netherlande Institute for Arte Education, Utrech, 1996.
  - SMITH, A. and. Co. - Art in the National Curriculum, Buckinghamshire Country Council, 1992.
  - xxx - The Art. 5 - 16. Practice and Innovation, Oliver and Boyd, 1990.
  - xxx
  - xxx
  - xxx

Consultații oferite pe web site-uri:

1. Al 30-lea Congres Mondial al Educatorilor de Artă, InSEA World Congress, Sept. 21-26, 1999, Brisbane, Australia.
<http://www.gut.edu.au/insea99/>
2. Ane Savago, Artist and Educator.
<http://www.schoolnet/collections/savage>
3. Art. Education Index (all Art Education volumes, from 1847 to 1996)
<http://www.naca-reston.org>.
4. Centre for Visual Arts: Canolfan Celfyddydau Gweledol jen a
cvac.demon.co.uk
5. Cultura Link: a fascinating journal [clink a mairmo.irmo.hr](http://www.clinka.mairmo.irmo.hr).
6. Legături cu criteriile care oferă gratis programe educaționale:
www.cyberschcolmag.com
Resourece You Can Use
7. Muzeul Louvre din Paris: mistral.culture.fr/louvre
8. National Gallery, Londra: [www.national gallery.org.uk](http://www.nationalgallery.org.uk)
9. Nordic Visual Arts Review: A Theoretical and Methodological Review, hls-forlag a
his.se.
10. Von Gogh în trei dimensiuni (expoziția de la Washington)
www.nga.gov. sau Smith page: www.3dvangogh.com.
11. World and Image: A Journal of Visual / Verbal Enquiry info a tandf, [co.uk](http://www.co.uk)

Cărți care pot fi consultate la biblioteca franceză:

- Élie Faure - Histoire de l'art, vol. I – V.
Max Jacob et Picasso - Musée des Beaux - Arts, 1994.
Michel Laclotte - Dictionnaire de la peinture A - K; L - Z, Larousse.
xxx - Le grand atlas universailles de l'art (vol.I - II).
xxx - Fifty. Les peintures en France.
xxx - Mondrian. Ecole de la Haye - de styl, Booking International, 1994.

Reviste:

- Achitectures à vivre
- Art – Decoration
- Art press
- Beaux Arts Magazine
- Connaissance des arts
- Idea
- Mon jardin – ma maison
- Pratique des arts

e) Pedagogie - programa pentru gradul didactic II – profesori de toate specializările, aprobată în 2007.

Arhitectură

DEFINITIVAT

a) Istoria arhitecturii universale și românești

1. Mediul și așezările umane.
2. Istoria așezărilor românești. Așezări rurale și urbane: tipuri, geneză și evoluție.
3. Definierea arhitecturii ca obiect, fenomen cultural, activitate.
4. Proiectarea de arhitectură în economia de piață.
5. Tehnologii complexe.
6. Elemente de istoria așezărilor umane.
7. Noțiuni de spațiu urban/Sociologie urbană.
8. Psihologia spațiului construit/Psihologia ambientului arhitectural.
9. Creativitate în definirea produsului arhitectural
10. Mobilier și economie.

b) Estetica și teoria arhitecturii

1. Noțiuni de management general și planificare economică.
2. Cadrul juridic al amenajării teritoriului, probleme și politici financiare.
3. Noțiuni de planificare și parteneriat.
4. Marketing și locurile urbane.
5. Marketing în arhitectură.

Bibliografie:

a) Istoria arhitecturii universale și românești:

- BOTEZ-CRAINIC, M. - Istoria artelor plastice, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1995.
- CONSTANTINESCU, D. T. - Construcții monumentale, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1989.
- CURINSCHI VORONA, GHE. - Istoria arhitecturii în România, Ed. Tehnică, București, 1981.
- *CURINSCHI VORONA, GHE. - Istoria universală a arhitecturii, vol. I-III, Ed. Tehnică, București, 1982.
- *CURINSCHI VORONA, GHE. - Introducere în arhitectura comparată, Ed. Tehnică, București, 1991.
- DEBICKI, J., FAVRE, J., GRÜNEVALD, D., PIMENTEL, A. - Istoria Artei pictură sculptură arhitectură, Enciclopedia RAO, București, 1998.
- DRÂMBA, O. - Istoria arhitecturii și civilizației, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1987.
- HAROUEL, J. L. - Istoria urbanismului, Ed. Meridiane, București, 2001.
- *IONESCU, GR. - Arhitectura românească, tipologii, creații, creatori, Ed. Tehnică, București, 1986.
- *IONESCU, GR. - Arhitectura pe teritoriul României de-a lungul veacurilor, Ed. Academiei, București, 1982.
- JOJA C. - Arhitectura românească în context european, Ed. Tehnică, București, 1989.
- JOJA C. - Actualitatea tradiției arhitecturii românești, Ed. Tehnică, București, 1984.
- *MELICSON, M. - Arhitectura modernă, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1975.
- MUMFORD, L. - La cité à travers l'histoire, Éditions du Seuil, Paris, 1994.
- OPRÎȘ I. - Istoria muzeelor din România, Ed. Museion, București, 1994.
- PATRULIUS, R. - Locuința în timp și spațiu, Ed. Tehnică,

- București, 1975.
- RAGON, M. - L'histoire mondiale de l'architecture et de l'urbanisme modernes vol. I- II, Casterman, Paris, 1971.
  - SALVADORI, M. - Mesajul structurilor, Ed. Tehnică, București, 1991.
  - *SITTE, C. - Arta construirii orașelor, Ed. Tehnică, București, 1992.
  - *STIERLIN, H. - Encyclopedia of World Architecture, Benedikt Taschen Verlag GmbH, 1994.
  - STOICA G. - Arhitectura populară românească, Ed. Meridiane, București, 1989.
  - VĂTĂȘIANU V. - Istoria artei feudale în țările române, Ed. Academiei RPR, București 1959
  - *VOITEC-DORDEA, M. - Renaștere, baroc și rococo în arhitectura universală, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1994.
  - VOITEC-DORDEA, M. - Reflexe gotice în arhitectura Moldovei, Ed. MAIKO, București, 2004.

b) Estetica și teoria arhitecturii:

- AILINCĂI, C. - Introducere în gramatica limbajului vizual, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1982.
- CONSTANTIN P. - Culoare Artă Ambient, Ed. Meridiane, București 1979.
- CONSTANTIN P. - Mica enciclopedie de Arhitectură, arte decorative și aplicate moderne, Ed. Meridiane, București, 1977.
- *GHYKA, M. - Estetica și teoria artei, Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1981.
- JURV, C. - Ce este arhitectura, Ed. Albatros, 1989.
- *MICHELIS, P.A. - Estetica arhitecturii, Ed. Meridiane, București, 1981.
- PATRULIUS R. - Locuința în timp și spațiu, Ed. Tehnică, București 1975.
- SĂSĂRMAN G. - Funcțiune, spațiu, arhitectură, Ed. Tehnică, București, 1979.
- ZEVI, B. - Cum să înțelegem arhitectura, Ed. Tehnica, București, 1969.

c) Didactica specialității

Temele sunt cele de la educație plastică, adaptate la specificul domeniului arhitecturii cu predominanță pe proiectare și tehnici de reprezentare.

1. Abordare și metodă de cercetare.
2. Comunicare și lucru în echipă.
3. Procedee și tehnici specifice; expertize, evaluări.
4. Inginerie structurală.

Bibliografia este comună cu cea de la educație plastică la care se adaugă:

- BOTEZ, M. - Geometrie descriptivă, Ed. Didactică și Pedagogică, 1965, București.
- COLIU, A., TSICURA, C. - Desen de construcții și instalații, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1973.
- DUMITRESCU, Z. - Ars perspectivae, Ed. Nemira, 2003.

- *DRAGOMIR, V., TEODORESCU, St., ȘIPOS, G. - Geometrie descriptivă. Umbre și perspectivă, Ed. Didactică și Pedagogică București, 1973.
- *ENACHE, M., IONESCU, I. - Geometrie descriptivă și perspectivă, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1983.
- GHEORGHIU, A. - Proporții și trasee geometrice în arhitectură, Ed. Tehnică, București, 1991.
- *NEUFERT, E. and P. - Architects' Data, Third Edition, Blackwell Science, Great Britain, 2002.
- *RADIAN, H. R. - Cartea proporțiilor, Ed. Meridiane, București, 1981.
- RAICU, L. - Grafic și vizual între clasic și modern, Ed. Paideia, București, 2002.
- SÂRBU, V. - Desen geometric și proiectiv, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1992.
- TĂNĂSESCU, A. - Perspectiva, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1971.
- * TĂNĂSESCU, A. - Geometrie descriptivă, perspectivă, axonometrie, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1975.
- TEODORU, H. - Perspectiva, vol.I - II, Ed. Meridiane, București, 1968.
- ZYEGMUNT, M. - Elemente de proiectare în arhitectură, Ed. Tehnică, București 1981.

e) Pedagogie - programa pentru definitivat – profesori de toate specializările, aprobată în 2007.

GRADUL DIDACTIC II

a) Istoria arhitecturii universale și românești

Teme de la definitivat la care se adaugă următoarele:

1. Interdisciplinaritatea în arhitectură: științe tehnice și științe umaniste.
2. Analiza metodologică a unei așezări umane (urbanism, arhitectură, edilitare, sociologie urbană, psihologie urbană, geografie urbană).
3. Elemente de etică aplicată.
4. Urbanism participativ.
5. Reciclarea fondului construit. Restaurare / Reabilitare.

b) Estetica și teoria arhitecturii

Teme de la definitivat la care se adaugă următoarele :

1. Mediul și dezvoltarea durabilă.
2. Proiectarea de arhitectură integrată. Construcții durabile.
3. Construcții inteligente. Tehnologii complexe.
4. Prevenirea riscului în cazul fenomenelor de calamitate naturală specifice teritoriului României.

Bibliografia este comună cu cea de la definitivat.

c) Didactica specialității

Temele sunt cele de la educație plastică adaptate la specificul domeniului arhitecturii cu predominanță pe proiectare și tehnici de reprezentare (temele de la definitivat la care se adaugă următoarele):

1. Tehnologia informației.
2. Proiectare asistată de calculator.
3. Modelare geometrică interactivă.
4. Reprezentări pe calculator (urbanism).
5. Proiectare de urbanism cu ajutorul GIS.

Bibliografia este comună cu cea de la definitivat și cu cea de la educație plastică .

d) Pedagogie - programa pentru gradul didactic II – profesori de toate specializarile, aprobată în 2007.

GRADUL DIDACTIC I

Tematica generală orientativă a lucrărilor didactico – științifice pentru obținerea gradului didactic I (educație plastică generală, specializată și arhitectură)

1. Raportul dintre cercetarea științifică și experiența didactică în procesul de optimizare a învățământului la disciplina Educație plastică.
2. Considerații asupra prevederilor programelor școlare privind unele probleme ale conținutului și sistematizării informațiilor teoretice, ale predării, însușirii și dezvoltării la elevi a limbajului artistico - plastic.
3. Analiză critică a unor contradicții din lucrările teoretice de specialitate - auxiliare curriculare (albume, didactici, articole).
4. Preocupări în modernizarea metodologiei predării cunoștințelor despre mijloacele de expresie artistico - plastică în școală (școala primară, gimnazială sau liceul de artă); experimente.
5. Interdisciplinaritatea în predarea, învățarea și evaluarea activităților artistico - plastice din școală.
6. Metode și metodologii folosite în cadrul orelor de desen artistic pentru înțelegerea fenomenului modern al designului.
7. Probleme ale explicării terminologiei în cazul categoriilor estetice și aplicarea lor în educația artistico - plastică din școală.
8. Cercetări recente utilizate pentru dezvoltarea la elevi a spiritului de observație, a atenției și memoriei vizuale prin activitățile artistico plastice.
9. Contribuții la îmbunătățirea și dezvoltarea didacticii predării elementelor de limbaj artistic plastic în școală. Experimentări.
10. Strategii de proiectare și desfășurare a activitatilor de educație plastică la nivel gimnazial și liceal.
11. Obiective operaționale în analiza, desfășurarea și evaluarea lecțiilor de educație artistică plastică în școală.
12. Strategii psiho - pedagogice specifice în elaborarea de teme și probe de diagnosticare a aptitudinilor artistico plastice la elevi.

13. Testarea artistică plastică a elevilor, probleme ale dezvoltării aptitudinilor artistice plastice și metodele folosite în acest scop (experimentări).
14. Parametri educaționali și caracterul interdisciplinar al activităților artistice plastice școlare.
15. Fundamentul psiho - pedagogic al formării priceperilor și deprinderilor artistice la elevi.
16. Dezvoltarea spontaneității native specifice și stimularea creativității artistice plastice a elevilor.
17. Formarea și dezvoltarea creativității la elevi prin activitățile artistico - plastice.
18. Estetica jocului și aplicarea principiilor ei la specificul jocului creativ prin tehnica și limbajul artei în școala gimnazială.
19. Rolul concursurilor și expozițiilor în stimularea creativității artistice plastice a elevilor în pregătirea lor pentru viață.
20. Responsabilitatea profesorului de artă în afirmarea și dezvoltarea aptitudinilor artistice plastice și a educației vizuale a elevilor.
21. Variabilitatea aptitudinilor specifice și diagnosticul psihopedagogic în organizarea și aplicarea principiului tratării individuale a elevilor la activitățile artistice plastice creatoare.
22. Experiența personală în descoperirea, experimentarea și selectarea unor metode și procedee eficiente pentru stimularea la elevi a fanteziei și gândirii plastice creatoare.
23. Conținut și modalități de lucru specifice activităților de arte plastice în educația nonformală (cluburi și palatele copiilor).
24. Noi orientări metodologice în didactica școlară și aplicarea lor creatoare în realizarea educației plastice a elevilor.
25. Metode și procedee folosite pentru studiul naturii, a structurilor și relațiilor acestora cu construcția formelor plastice.
26. Tehnici și procedee specifice orelor de educație artistică plastică în învățământul primar și gimnazial sau în cel vocațional, de artă (la alegere).
27. Metode și procedee folosite în învățământul artistico- plastic, în vederea predării disciplinei „Studiul formelor și desenul”, pentru însușirea deprinderilor practice și formarea personalității artistice a elevului.
28. Metode și procedee folosite în învățământul de arte plastice, în vederea predării disciplinei „Studiul culorilor și pictura”, pentru dobândirea deprinderilor practice și formarea personalității artistice a elevului.
29. Metode și procedee folosite în învățământul de arte plastice, în vederea predării disciplinei „Studiul volumelor în sculptură”, pentru dobândirea deprinderilor practice și formarea personalității artistice a elevului.
30. Metode și procedee folosite în învățământul de arte plastice pentru predarea disciplinei „Atelierul de profil” (grafică, gravură, pictură, sculptură, artă monumentală, ceramică, design, arhitectură), în vederea dobândirii deprinderilor practice și formarea personalității artistice a elevului. (Tema se alege în funcție de disciplina de atelier predată în școală sau în liceul de arte plastice).
31. Valoarea expresivă a elementelor de limbaj (punct, linie, formă, culoare).
32. Interferența limbajelor artistice contemporane și importanța lor în educația artistică plastică a elevilor.
33. Receptarea și reprezentarea spațiului în viziunea elevilor.
34. Desenul în viziunea unor artiști reprezentativi.
35. Structuri ale spațiului plastic. Compoziția picturală.
36. Armonia formelor simetrice și asimetrice în compoziția simbolică plastică.
37. Compoziția modulară, bi și tridimensională.
38. Structuri armonice ale cantităților și calităților cromatice specifice exprimării elevilor.

39. Proportia și expresia mișcării corpului uman în viziunea elevilor.
40. Texturi și structuri cromatice: rezonanțe emoționale.
41. Rezonanțe muzicale ale culorilor și evaluarea lor în cadrul educației artistico - plastice școlare.
42. Personalități exemplare ale culturii și artei românești și contribuția lor la dezvoltarea învățământului artistic din țara noastră.
43. Cercul de arte plastice; conținutul și metodologia activităților desfășurate.
44. Eticul și esteticul în cadrul activităților artistice plastice organizate și desfășurate cu elevii.
45. Specificul predării desenului în școlile speciale. Metode și procedee de realizare a sarcinilor educației artistice plastice a copiilor cu deficiențe.
46. Conceptul de atelier în liceul de artă, ca spațiu de creație cu funcții instructiv - educativ specifice și definiții pentru pregătirea artistică a elevilor.
47. Perfecționarea și valorificarea materialului didactic în sprijinul eficienței activităților practice aplicative la disciplina Desen artistic și Educație plastică.
48. Efecte ale mijloacelor de comunicare în masă asupra culturii artistico - plastice a elevilor.
49. Evaluarea formării la elevi a capacităților intelectuale de a înțelege relația estetic - funcțional în cadrul activităților artistice plastice școlare.
50. Valoarea de patrimoniu a operei de artă. Principii generale de conservare și restaurare a operei de artă.
51. Probleme actuale ale cercetării și valorificării artei populare și folclorului. Rolul artei populare și folclorului în educația estetică a elevilor.
52. Simbolistica motivelor populare românești și utilizarea lor pentru însușirea și diversificarea elementelor de limbaj și a mijloacelor de expresie artistice plastice în școală.
53. Rolul colecțiilor și monumentelor de artă ... (localitatea, județul) cu implicații în educația artistică plastică școlară.
54. Monografia artistică a zonei ... loc de întâlnire al elevilor cu opera de artă.
55. Comportamentul creativ al profesorului de artă și înțelegerea empatică în relația profesor - elev.
56. Rolul cunoștințelor de istoria artei în utilizarea imaginii artistice plastice, în procesul de învățământ.
57. Importanța studierii stilurilor pentru dezvoltarea gândirii artistico - plastice.
58. Revoluțiile în artă; avangarda în arta sec. XX. Implicații didactice.

NOTĂ: Lista elaborată mai sus este orientativă; ea poate fi completată cu teme propuse de candidați sau de conducătorii științifici și aprobată de Consiliul Departamentelor pentru Pregătirea Personalului Didactic.